

Om Formuesforholdet mellem Ægtefæller.

Et af de interessante Emner, der drøftedes paa Det 2. nordiske Kvindesagsmøde i København sidste Sommer, var som bekendt Formuesforholdet mellem Ægtefæller. Vi fik der en Redegørelse for Sagens Stilling i Danmark, Norge, Sverige og Finland, samt flere forskellige Antydninger om, hvorledes man i vedkommende Lande havde tænkt sig at raade Bod paa de bestaaende Forhold, der enstemmigt ansaas for at være uretfærdige mod — ja, tidt uværdige for Hustruen.

Det er ikke nødvendigt her at gennemgaa de fremkomne Forslag til Forbedring af disse Forhold i Detailler, da de forudsættes helt eller delvis kendte af dem, der interesserer sig for Sagen. Kun vil jeg pointere, at de alle gik i den Retning at afskaffe Mandens Eneraadighed over Ægtefællernes Fælleseje — at gøre Hustruen økonomisk mere selvstændig end det nu er Tilfældet.

Som en — paa dette Omraade passiv — Deltager i Mødet havde jeg glædet mig meget til at overvære Forhandlingerne om dette store Problem. Jeg blev heller ikke skuffet — Forhandlingerne belyste Sagen fra mange Sider og var meget lærerige.

Naar jeg nu drister mig til at fremsætte mine egne Tanker om dette vanskelige Emne, saa er det først og fremmest i Tillid til den nordiske Familieretskommissions udmærkede danske Formand, Prof. Bentzons elskværdige Udtalelse paa Mødet, at det var rart at høre Kvindernes egen Mening — og da vel saa mange Meninger som muligt — angaaende denne Sag; og dernæst, fordi intet af de Forslag, jeg har gjort mig bekendt med, angaaende Formuesforholdet mellem Ægtefæller, bygger paa det Grundlag for Delingen af Formuen, som jeg havde tænkt mig, — medens de dog alle i større eller mindre Grad peger i samme Retning som mit Forslag.

Jo mere man tænker over Formuesforholdet mellem Ægtefæller, desto klarere indser man, at en Lov om en saa gennemgribende Ændring som den, vi Kvinder nu ønsker indført — nemlig den økonomiske Ligestillethed mellem Ægtefæller — Springet fra Hustruens faktiske Afhængighed

til hendes virkelige Selvstændighed — maa forstaa at tage mange og vidtrækkende Hensyn, hvis den ikke skal resultere i blot en Uretfærdighed paa en anden Maade end den nu stedfindende — især overfor Manden — men dele Sol og Vind ligeligt.

En saadan Lov maa ogsaa, for ikke at møde en altfor stor Vrangvilje — eller maaske virke afskrækkende fra Ægteskab — hos den af Ægtefællerne — nemlig Manden —, hvis hidtidige Rettigheder den i en følelig Grad vil færringe, være begrundet ved én — eller flere — om jeg saa maa sige *saa selvindlysende og fundamentale Kendsgjerninger*, at ingen med Billighed kan bestride Lovens Retfærdighed.

Endvidere maa en saadan Lov, for i Virkeligheden at yde Retfærdighed mod den Ægtefælle, til hvis Fordel, i Forhold til de nuværende Lov, den dog hovedsagelig gives — nemlig Hustruen — forstaa at tage Hensyn til vor Tids udviklede Individualisme — til det enkelte Individ, det være sig Mandens eller Kvindens, *økonomiske Værd* — (dette er jo en Lov om Økonomi), forstaa at give Kvinden netop den Stilling overfor Manden, som hendes Uddannelse — hendes Samfundsværdi, i Forhold til Mandens Samfundsværdi — gør hende berettiget til at indtage.

Som man ser, ingen let Opgave: Indenfor en enkel Ramme at finde Plads for Livets og Udviklingens rige Variation.

Jeg er fuldt klar over, at det gamle Ord: »Mand og Hustru er eet« kan fortolkes meget ideelt — ogsaa rent økonomisk set — og vilde da betyde en gennemført Fælleseje med Fællesraadighed. Men det kan ogsaa fortolkes som Amerikanerinderne gør det, hvor det hedder: »Husband and wife are one — and that one is the husband«. Og selv om den gennemførte Fælleseje — som tidt næsten med en Selvfølgelighed indtræder i harmoniske og lykkelige Ægteskaber — var Idealet, saa kunde man ikke paabyde den ved en Lov. Thi man maa ikke glemme, at den ideelle Livsførelse er den Højgrænse, et Menneske ved at stille de største etiske Krav til sig selv, kan naa til, medens en

Lov hverken kan eller bør være andet end den Lovgrænse, under hvilken det i Følge Samfundets Udviklingsstandpunkt er kriminelt at være.

Hvad en Lov om Formuesforhold mellem Ægtefæller først og fremmest maa sørge for — for saavidt den vil medvirke til, at Ægteskabet bliver opretholdt som en samfundsmæssig Institution — er, at ingen af Parterne, og dette gælder i langt overvejende Grad Kvinden, maa med gyldig Grund kunne føle Ægtestanden som en Degradation, økonomisk set, i Forhold til sin Stilling inden Ægteskabets Indgaaelse. Dette er den *økonomiske Lovgrænse*, enhver Kvinde med Billighed kan fordrer, at Loven sikrer hende i Ægteskabet.

Heraf følger nødvendigvis, at en Gang for alle fastsat Sum til enhver gift Kvinde som Godtgørelse for hendes mulige Opgivelse af tidligere Selverhverv, vil blive en ganske vilkaarlig og utilfredsstillende Ordning.

Jeg vil straks her betone, at hvor begge Parter har Særformue, anser jeg Særeje med Særraadighed og en forholdsvis Ydelse til de fælles Udgifter for det rigtigste. Ved Oprettelsen af Ægtepagter er denne Form jo ogsaa bleven ret almindelig blandt dem, der har Formue. Og jeg synes næsten, man heraf med nogen Ret kan slutte, at denne Form for Formuesforholdet mellem Ægtefæller: Særeje med Særraadighed, staar som den mest tiltalende for Folk, der er saa heldigt stillede, at de selv kan vælge. — Men er det da ikke mon saadan, at denne Form ogsaa for de økonomisk mindre gunstigt stillede vilde være den mest praktiske — den heldigste — hvis der var nogen Mulighed for at gennemføre den i Ægteskabet, uden at man derved kom til at stille den uformuende Ægtefælle altfor ugunstigt overfor den anden Part, hvis denne muligvis havde nogen Formue — eller stille den Ægtefælle, der enten ved Ægteskabets Indgaaen, eller paa Grund af andre af Ægteskabets følgende Erhverv, opgav sit hidtidige Erhverv, altfor ugunstigt overfor den af Parterne, i hvis Erhverv Ægteskabet ikke gjorde noget Skaar.

Jeg tror, det er nærmest Frygten for dette, der har afholdt man-